

भारत सरकार
विधी, न्याय व कंपनी कार्य मंत्रालय

पासपोर्ट अधिनियम, १९६७

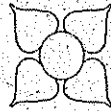
(सन १९६७ चा अधिनियम क्रमांक १५)

[दिनांक १५ फेब्रुवारी १९९४ रोजी यथाविद्यमान]

The Passports Act, 1967

(Act No. 15 of 1967)

[As in force on the 15th February 1994]

संचालक, मुद्रण व लेखनसामग्री, महाराष्ट्र शासन यांनी
भारत सरकारच्या वतीने मुद्रित व प्रकाशित केले.

१९९४

[किंमत : रु. २.४० पेसे]

प्राक्कथन

या आवृत्तीत, दिनांक १५ फेब्रुवारी १९९४ रोजी यथाविद्यमान असलेला पासपोर्ट ॲक्ट, १९६७ याचा मराठीतील प्राधिकृत पाठ दिलेला आहे. हा पाठ भारताचे राजपत्र, असाधारण, भाग-बारा, अनुभाग १, खंड ५, अंक ३, दिनांक २५ ऑगस्ट १९९४ यात पृष्ठ ९३ ते १०० मध्ये प्रकाशित करण्यात आला होता. हा प्राधिकृत मराठी पाठ, प्राधिकृत पाठ (केंद्रीय विधि) अधिनियम, १९७३ याच्या कलम २, खंड (क) अन्वये राष्ट्रपतींच्या प्राधिकाराने प्रकाशित करण्यात आला होता आणि अशा रीतीने प्रकाशित करण्यात आल्यानंतर हा पाठ, उक्त अधिनियमाच्या प्राधिकृत मराठी पाठ म्हणून समजण्यात आला आहे.

नवी दिल्ली, दिनांक २५ ऑगस्ट १९९४.

के. एल. मोहनपुरिया,
सचिव, भारत सरकार.

PREFACE

This edition of the Passports Act, 1967 as on the 15th February 1994 contains the authoritative text of that Act in Marathi which was published in the *Gazette of India* Extraordinary, Part XII, Section 1, No. 3, Vol. 5, dated 25th August 1994 on pages 93 to 100.

This authoritative text was published under the authority of the President under section, clause (a) of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 and on such publication it became the authoritative text of that Act in Marathi.

New Delhi,
dated 25th August 1994.

K. L. MOHANPURIYA,
Secretary to the
Government of India.

पासपोर्ट अधिनियम, १९६७

कलमांचा क्रम

कलमे

१. संक्षिप्त नाव व विस्तार.
२. व्याख्या.
३. भारताबाहेर प्रयाण करण्यासाठी पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र.
४. पासपोर्ट व प्रवासपत्रे यांचे वर्ग.
५. पासपोर्ट, प्रवासपत्रे इत्यादींसाठी अर्ज आणि त्यांवरील आदेश.
६. पासपोर्ट, प्रवासपत्रे इत्यादी नाकारणे.
७. पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे यांची मुदत.
८. पासपोर्टाचे नूतनीकरण.
९. पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे यांच्या शर्ती व नमुने.
१०. पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे यांमध्ये फेरफार करणे, ती अडकवून ठेवणे व ती रद्द करणे.
११. अपिले.
१२. अपराध व शिक्षा.
१३. अटक करण्याची शक्ती.
१४. झडती घेण्याची आणि अभिग्रहण करण्याची शक्ती.
१५. केंद्र शासनाची पूर्वमंजूरी आवश्यक.
१६. सद्भावपूर्वक केलेल्या कारवाईला संरक्षण.
१७. पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे ही केंद्र शासनाची सालमत्ता असणे.
१८. १९२२ चा अधिनियम ७ अन्वये ज्या व्यक्ती उत्प्रवासन करू शकत नाहीत अशा व्यक्तींना पासपोर्ट इत्यादी न देणे.
१९. पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे विवक्षित देशांचा प्रवास करण्याच्या प्रयोजनार्थ विधिबाह्य असणे.
२०. भारताचे नागरिक नसलेल्या व्यक्तींना पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे देणे.
२१. प्रत्यायोजन करण्याची शक्ती.
२२. सूट देण्याची शक्ती.
२३. हा अधिनियम काही विवक्षित अधिनियमितीच्या व्यतिरिक्त असणे.
२४. नियम करण्याची शक्ती.
२५. १९२० चा अधिनियम ३४ च्या संक्षिप्त नावांमध्ये बदल.
२६. विवक्षित पासपोर्ट आणि अर्ज यांच्या बाबतीतील व्यावृत्ती.
२७. निरसन व व्यावृत्ती.

पासपोर्ट अधिनियम, १९६७

(सन १९६७ चा अधिनियम क्रमांक १५)

(१५ फेब्रुवारी १९९४ रोजी यथाविद्यमान.)

[२४ जून १९६७]

भारतीय नागरिक आणि इतर व्यक्ती यांच्या भारताबाहेर प्रयाण करण्याबाबत नियमन करण्याच्या दृष्टीने त्यांना पासपोर्ट व प्रवासपत्रे देण्यासाठी आणि त्यास आनुषंगिक व सहाय्यभूत बाबींचा उपबंध करण्यासाठी अधिनियम.

भारतीय गणराज्याच्या अठराव्या वर्षी संसदेकडून पुढीलप्रमाणे अधिनियमित होवो :—

१. (१) या अधिनियमास, पासपोर्ट अधिनियम, १९६७, असे म्हणता येईल. संक्षिप्त नाव व
(२) त्याचा विस्तार संपूर्ण भारतभर आहे आणि भारताबाहेर असलेल्या भारतीय नागरिकांनाही विस्तार.
तो लागू आहे.

२. या अधिनियमात, संदर्भांनुसार अन्यथा आवश्यक नसेल तर,—

व्याख्या.

(क) "प्रयाण" या शब्दाचे व्याकरणिक रूपभेद आणि सजातीय शब्दप्रयोग यांसुद्धा त्याचा अर्थ जलमार्ग, खुस्कीमार्ग किंवा हवाईमार्ग भारताबाहेर प्रयाण करणे, असा आहे ;

(ख) "पासपोर्ट" याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये दिलेला किंवा दिला गेल्याचे मानण्यात येणारा पासपोर्ट, असा आहे ;

(ग) "पासपोर्ट प्राधिकारी/प्राधिकरण" याचा अर्थ, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देण्याबाबत या अधिनियमाखाली केलेल्या नियमांनुसार ज्याला शक्ती प्रदान करण्यात आल्या आहेत असा अधिकारी किंवा असे प्राधिकरण, असा आहे ; आणि यात केंद्र शासनाचा समावेश आहे ;

(घ) "विहित" याचा अर्थ, या अधिनियमाखाली केलेल्या नियमांद्वारे विहित केलेला, असा आहे ;

(ङ) "प्रवासपत्र" याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये दिलेले किंवा दिले गेल्याचे मानण्यात येणारे प्रवासपत्र, असा आहे.

३. कोणत्याही व्यक्तीला प्रयाण करण्याबाबतचा विधिग्राह्य पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र धारण भारताबाहेर प्रयाण केल्याखेरीज भारताबाहेर प्रयाण करता येणार नाही किंवा तसे प्रयाण करण्याचा प्रयत्न करता येणार करण्यासाठी पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र नाही.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनांसाठी—

१९२०.
चा ३४.

(क) "पासपोर्ट" यात, विदेशी शासनाने किंवा त्याच्या प्राधिकारान्वये दिलेला जो पासपोर्ट, तो ज्या वर्गापैकी असेल त्या पासपोर्ट वर्गासंबंधी, पासपोर्ट (भारतामध्ये प्रवेश) अधिनियम, १९२०, यान्वये विहित केलेल्या शर्ती पूर्ण करतो, अशा पासपोर्टाचाही समावेश आहे ;

(ख) "प्रवासपत्र" यात, विदेशी शासनाने किंवा त्याच्या प्राधिकारान्वये दिलेले जे प्रवासपत्र विहित शर्ती पूर्ण करते अशा प्रवासपत्राचाही समावेश आहे.

४. (१) या अधिनियमाखाली पुढील वर्गांचे पासपोर्ट देता येतील, ते म्हणजे :—

पासपोर्ट व प्रवासपत्र
यांचे वर्ग.]

(क) सामान्य पासपोर्ट ;

(ख) सरकारी पासपोर्ट ;

(ग) राजदौतिक पासपोर्ट.

(२) या अधिनियमाखाली पुढील वर्गांची प्रवासपत्रे देता येतील, ती म्हणजे :—

(क) आकस्मिक निकडीच्या प्रसंगी एखाद्या व्यक्तीला भारतात प्रवेश करण्यास प्राधिकृत करणारे प्रमाणपत्र ;

(ख) एखाद्या व्यक्तीची ओळख पटवण्याच्या प्रयोजनासाठी ओळख प्रमाणपत्र ;

(ग) विहित करण्यात येईल असे अन्य प्रमाणपत्र किंवा दस्तऐवज.

(३) केंद्र शासन, याबाबतीत त्याने स्वतः अनुसरलेला परिपाठ व शिरस्ता यानुसार, अनुक्रमे पोटकलम (१) व पोटकलम (२) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या वर्गांचे पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे ज्यांना या अधिनियमान्वये देता येतील अशा व्यक्तींचे वर्ग विहित करील.

पासपोर्ट, देशांना भेट देण्यासाठी पासपोर्ट मिळावा म्हणून या अधिनियमाखाली करावयाचा कोणताही अर्ज, पासपोर्ट इत्यादीसाठी अर्ज प्राधिकरणाकडे करता येईल आणि त्यासोबत [खास सुरक्षा कागद, छपाई, लॅमिनेशन आणि पासपोर्ट व आणि त्यांवरील इतर प्रवासपत्रे देण्यासंबंधातील अन्य संकीर्ण सेवा यांसाठी झालेला खर्च भागवण्याकरिता विहित करण्यात आदेश येईल अशी फी] द्यावी लागेल.

स्पष्टीकरण.—या कलमात “नामित परकीय देश” याचा अर्थ, केंद्र शासन या अधिनियमाखाली केलेल्या नियमांद्वारे यासंबंधात विनिर्दिष्ट करील असा परकीय देश, असा आहे.

(१क) (एक) नामित परकीय देशाला भेट देण्यासाठी या अधिनियमाखाली पासपोर्ट मिळावा याकरता; किंवा

(दोन) (नामित परकीय देशासह) अर्जात विनिर्दिष्ट करण्यात येईल/येतील अशा देशाला किंवा देशांना भेट देण्यासाठी प्रवासपत्र मिळावे याकरता किंवा या कलमात निर्देशित केलेला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र पृष्ठांकित करून मिळावे याकरता,

करावयाचा अर्ज, पासपोर्ट प्राधिकरणाकडे करता येईल आणि विहित केलेली (असल्यास) जास्तीत जास्त पन्नास रुपये फी त्यासोबत द्यावी लागेल.

(१ख) या कलमाखाली करावयाचा प्रत्येक अर्ज हा विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात आणि अशा तपशीलासह असेल.]

(२) [या कलमाखालील] अर्ज मिळाल्यावर, पासपोर्ट प्राधिकरण, त्याला काही चौकशी करणे आवश्यक वाटल्यास ती चौकशी करून, या अधिनियमाच्या इतर उपबंधांच्या अधीनतेने लेखी आदेशाद्वारे,—

(क) अर्जामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या परकीय देशाच्या किंवा देशांच्या संबंधात पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र पृष्ठांकनासहित देईल अथवा प्रकरणपरत्वे, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र पृष्ठांकित करील ; किंवा

(ख) अर्जामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्यांपैकी एका किंवा अधिक परकीय देशांच्या संबंधात, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र पृष्ठांकनासहित देईल अथवा, प्रकरणपरत्वे, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र पृष्ठांकित करील आणि अन्य देशाच्या किंवा देशांच्या बाबतीत पृष्ठांकन करून देण्याचे नाकारील ; किंवा

(ग) पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देण्याचे नाकारील अथवा, प्रकरणपरत्वे, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र यांवर कोणतेही पृष्ठांकन करून देण्याचे नाकारील.

(३) जेव्हा पासपोर्ट प्राधिकरण कोणत्याही व्यक्तीच्या अर्जावरून पोटकलम (२) च्या खंड (ख) किंवा खंड (ग) अन्वये आदेश करील तेव्हा, ते प्राधिकरण असा आदेश करण्याबाबतच्या आपल्या कारणांचे संक्षिप्त निवेदन लेखी नमूद करील आणि त्या व्यक्तीच्या मागणीवरून तिला त्याची एक प्रत देईल—यात एखाद्या बाबतीत अशा निवेदनाची प्रत देणे हे भारताची सार्वभौमता व एकात्मता, भारताची सुरक्षितता, भारताचे कोणत्याही परकीय देशाबरोबरचे मैत्रीचे संबंध यांच्या दृष्टीने हिताचे किंवा सर्वसाधारण जनतेच्या हिताचे होणार नाही, असे पासपोर्ट प्राधिकरणाचे मत असेल तर गोष्ट अलाहिदा.

पासपोर्ट, प्रवासपत्रे, इत्यादी नाकारणे. ६. (१) या अधिनियमाच्या इतर उपबंधांच्या अधीनतेने, पासपोर्ट प्राधिकरण, कोणत्याही परकीय देशाला भेट देण्याबाबतचे पृष्ठांकन करण्यास कलम ५ च्या पोटकलम (२) मधील खंड (ख) किंवा खंड (ग) अन्वये पुढीलपैकी एका किंवा अधिक कारणांवरून नकार देईल, अन्य कोणत्याही कारणावरून नाही ; ती कारणे अशी :—

(क) अर्जदार अशा देशामध्ये भारताची सार्वभौमता आणि एकात्मता यांना बाधक अशा हालचाली करू शकेल किंवा करण्याचा संभव आहे ;

(ख) अर्जदाराची अशा देशातील उपस्थिती ही भारताच्या सुरक्षिततेला हानी पोचवू शकेल किंवा हानिकारक ठरण्याचा संभव आहे ;

(ग) अर्जदाराची अशा देशातील उपस्थिती ही, भारताचे त्या देशाबरोबर किंवा इतर कोणत्याही देशाबरोबर असलेले मैत्रीचे संबंध यांना बाध आणू शकेल किंवा बाधक ठरण्याचा संभव आहे ;

(घ) केंद्र शासनाच्या मते, अर्जदाराची त्या देशातील उपस्थिती ही लोकहिताची नाही.

(२) या अधिनियमाच्या इतर उपबंधांच्या अधीनतेने पासपोर्ट प्राधिकरण, कोणत्याही परकीय देशाला भेट देण्याबाबतचा पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देण्यास कलम ५ च्या पोटकलम (२) मधील खंड (ग) अन्वये पुढीलपैकी एका किंवा अधिक कारणांवरून नकार देईल, अन्य कोणत्याही कारणावरून नाही. ती कारणे अशी :—

(क) अर्जदार हा भारताचा नागरिक नाही ;

(ख) अर्जदार भारताबाहेर भारताची सार्वभौमता आणि एकात्मता यांना बाधक अशा हालचाली करू शकेल किंवा करण्याचा संभव आहे ;

१. १९७८ चा अधिनियम ३१, कलम २ द्वारे मूळ पोटकलम (१) ऐवजी घातले.

२. १९९३ चा अधिनियम ३५, कलम २ द्वारे मूळ सजकुराऐवजी घातले.

३. १९७८ चा अधिनियम ३१, कलम २ (ख) द्वारे हे शब्द घातले.

(ग) अर्जदाराचे भारताबाहेर प्रयाण होणे हे भारताच्या सुरक्षिततेला हानी पोचवू शकेल किंवा हानिकारक ठरण्याचा संभव आहे ;

(घ) अर्जदाराची भारताबाहेरची उपस्थिती ही, भारताच्या इतर कोणत्याही परकीय देशा-बरोबरच्या मैत्रीच्या संबंधांना बाध आणू शकेल किंवा बाधक ठरण्याचा संभव आहे ;

(ङ) अर्जदाराला, त्याच्या अर्जाच्या दिनांकाच्या लगतपूर्व पाच वर्षांच्या कालावधीमध्ये केव्हातरी भारतातील एखाद्या न्यायालयाने नैतिक अधःपात अनुस्यूत असलेल्या कोणत्याही अपराधा-बद्दल बोधी ठरवलेले आहे आणि त्या संदर्भात त्याला किमान दोन वर्षे कारावासाची शिक्षा देण्यात आलेली आहे ;

(च) अर्जदाराने जो अपराध केला असल्याचे अभिकथन करण्यात आले आहे अशा एखाद्या अपराधाबाबतची कार्यवाही भारतातील कोणत्याही न्यायालयापुढे प्रलंबित आहे ;

(छ) त्या त्या काळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायदानुसार न्यायालयाने अर्जदाराला उपस्थित राहण्याबद्दलचे वॉरंट किंवा सनस किंवा अर्जदाराला अटक करण्याचे वॉरंट काढले आहे किंवा अशा कोणत्याही न्यायालयाने अर्जदाराला भारताबाहेर प्रयाण करण्यास मनाई करणारा आदेश दिलेला आहे ;

(ज) अर्जदाराला स्वदेशी परत पाठवण्यात आलेले आहे आणि याप्रमाणे त्याला परत पाठविण्यासाठी आलेल्या खर्चाची त्याने प्रतिपूर्ती केलेली नाही ;

(झ) केंद्र शासनाच्या मते, अर्जदाराला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देणे हे लोकहिताचे ठरणार नाही.

७. पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र हे विहित केले असले तेवढ्या कालावधीपर्यंत अंमलात राहील—मात्र पासपोर्ट आणि तत्पूर्वी ते रद्द करण्यात आले तर गोष्ट अलाहिदा—आणि विविध वर्गांच्या पासपोर्टांसाठी किंवा प्रवास-प्रवासपत्रे यांची प्रवासाठी अथवा अशा प्रत्येक वर्गाखालील विविध प्रवर्गांच्या पासपोर्टांसाठी किंवा प्रवासपत्रांसाठी वेगवेगळे मुदत. कालावधी विहित करता येतील :

परंतु, पुढील बाबतीत, विहित कालावधीपेक्षा कमी कालावधीसाठीही पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देता येईल :—

(क) ज्या व्यक्तीला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र हवे आहे तिची तशी इच्छा असेल तर ; किंवा

(ख) एखाद्या बाबतीत, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र कमी कालावधीसाठी देण्यात यावे असे जर पासपोर्ट प्राधिकरणाला सकारण वाटेल तर—मात्र, ती कारणे अर्जदाराला लेखी कळविण्यात येतील.

८. जेव्हा एखादा पासपोर्ट कलम ७ अन्वये विहित केलेल्या कालावधीपेक्षा कमी कालावधीसाठी देण्यात आला असेल, तेव्हा पासपोर्ट प्राधिकरणाने अन्यथा ठरवले असेल आणि त्याबद्दलची कारणे लेखी नमूद केली असतील त्या व्यतिरिक्त एखादी, असा कमी कालावधी आणखी वाढवता येईल (मात्र, असा कमी कालावधी व वाढवलेला कालावधी मिळून एकूण कालावधी विहित कालावधीपेक्षा अधिक होता कामा नये.) आणि या अधिनियमाचे उपबंध पासपोर्ट मंजूर करण्याबाबत जसे लागू होतात, तसेच ते या वाढीव कालावधीला लागू होतील.]

९. कोणत्या शर्तीच्या अधीनतेने व कोणत्या नमुन्यात पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देण्यात येईल किंवा त्याचे नूतनीकरण करण्यात येईल ते विहित करण्यात येईल त्याप्रमाणे असेल : पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे यांच्या शर्ती व नमुने.]

परंतु, विविध वर्गांच्या पासपोर्टांसाठी किंवा प्रवासपत्रांसाठी अथवा अशा प्रत्येक वर्गाखालील विविध प्रवर्गांच्या पासपोर्टांसाठी किंवा प्रवासपत्रांसाठी वेगवेगळ्या शर्ती व वेगवेगळे नमुने विहित करता येतील :

आणखी असे की, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र यांमध्ये विहित शर्तीखेरीज पासपोर्ट प्राधिकरण केंद्र शासनाच्या पूर्वमान्यतेने विशिष्ट प्रकरणी ठरवून देईल अशा आणखी इतर शर्तीबाही समावेश असेल.

१०. (१) पासपोर्ट प्राधिकरण, कलम ६ च्या पोटकलम (१) चे उपबंध किंवा कलम १९ खालील पासपोर्ट आणि कोणतीही अधिसूचना विचारात घेऊन, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र यावरील पुष्ठांकनामध्ये फेरफार करू शकेल किंवा ते रद्द करू शकेल किंवा ज्या शर्तीच्या अधीनतेने पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देण्यात आले असेल, अशा (विहित शर्तीखेरीज इतर) शर्तीमध्ये केंद्र शासनाच्या पूर्वमान्यतेने फेरफार करू शकेल किंवा त्या रद्द करू शकेल, आणि या प्रयोजनासाठी, पासपोर्टच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाला लेखी नोटिशीद्वारे त्या नोटिशीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मुदतीत पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र परत आपल्या स्वाधीन करण्यास फर्मावू शकेल आणि धारकाला अशा नोटिशीचे अनुपालन करावे लागेल.

(२) पासपोर्ट प्राधिकरण, पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाने केलेल्या अर्जावरून आणि केंद्र शासनाच्या पूर्वमान्यतेने पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या (विहित शर्तीखेरीज इतर) शर्तीमध्ये फेरफारही करू शकेल किंवा त्या रद्दही करू शकेल.

(३) पासपोर्ट प्राधिकरण पुढील प्रकरणी पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र अडकवून ठेवू शकेल किंवा अडकवून ठेवण्याची तजवीज करू शकेल किंवा ते रद्द करू शकेल :—

(क) जर पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाने ते गैरपणे कब्जात ठेवले आहे याबद्दल पासपोर्ट प्राधिकरणाची खात्री झाली असेल तर ;

(ख) महत्वाची माहिती दडपवून ठेवून अथवा पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाने किंवा त्याच्या वतीने इतर कोणत्याही व्यक्तीने चुकीची माहिती पुरवून त्या आधारावर पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र मिळवले असेल तर ;

[परंतु, अशा पासपोर्टाच्या धारकाने दुसरा पासपोर्ट मिळवला तर पासपोर्ट प्राधिकरण असा दुसरा पासपोर्टही अडकवून ठेवील किंवा अडकवून ठेवण्याची तजवीज करील किंवा तो रद्द करील.]

(ग) भारताची सार्वभौमता व एकात्मता, भारताची सुरक्षितता व भारताचे इतर कोणत्याही परकीय देशाशी असलेले मैत्रीचे संबंध यांच्या हिताच्या दृष्टीने किंवा सर्वसाधारण जनतेच्या हिताच्या दृष्टीने पासपोर्ट प्राधिकरणाला असे करणे आवश्यक वाटत असेल तर ;

(घ) जर पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाला, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र दिल्यानंतर केव्हातरी भारतातील एखाद्या न्यायालयाने नैतिक अधःपात अनुस्यूत असलेल्या कोणत्याही अपराधाबद्दल दोषी ठरवले असेल आणि त्या संदर्भात त्याला किमान दोन वर्षे कारावासाची शिक्षा दिली असेल तर ;

(ङ) पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाने जो अपराध केल्याचे अभिकथन करण्यात आले आहे अशा एखाद्या अपराधाबाबतची कार्यवाही भारतातील फौजदारी न्यायालयापुढे प्रलंबित असेल तर ;

(च) पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र यातील कोणत्याही शर्तीचे उल्लंघन करण्यात आले असेल तर ;

(छ) पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाने पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र परत करण्यास फर्मावणाऱ्या, पोटकलम (१) खालील नोटिशीचे अनुपालन करण्यात कसूर केली असेल तर ;

(ज) त्या त्या काळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायदानुसार न्यायालयाने पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाला उपस्थित राहण्याबाबतचे वॉरंट किंवा समन्स किंवा त्याच्या अटकेचे वॉरंट काढले आहे असे पासपोर्ट प्राधिकरणाच्या निदर्शनास आणून देण्यात आले तर, अथवा, अशा कोणत्याही न्यायालयाने पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाला भारताबाहेर प्रयाण करण्यास मनाई करणारा आदेश दिलेला असेल आणि अशा प्रकारचे वॉरंट किंवा समन्स काढण्यात आलेले आहे किंवा अशा प्रकारचा आदेश देण्यात आलेला आहे याबाबत पासपोर्ट प्राधिकरणाची खात्री झालेली असेल तर,

(४) पासपोर्ट प्राधिकरण, पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाने केलेल्या अर्जावरून तो पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र रद्दही करू शकेल.

(५) जेव्हा पासपोर्ट प्राधिकरण, पोटकलम (१) अन्वये पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र यावरील पृष्ठांकनांमध्ये फेरफार करणारा किंवा तो रद्द करणारा, किंवा त्याच्या शर्तीमध्ये फेरफार करणारा आदेश देईल किंवा पोटकलम (३) अन्वये पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र अडकवून ठेवण्याचा किंवा ते रद्द करण्याचा आदेश देईल तेव्हा, ते प्राधिकरण असा आदेश देण्याबाबतच्या कारणांचे संक्षिप्त निवेदन लेखी नमूद करील आणि पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाच्या मागणीवरून त्याला त्याची एक प्रत देईल, मात्र, एखाद्या बाबतीत अशा निवेदनाची प्रत देणे हे भारताची सार्वभौमता व एकात्मता, भारताची सुरक्षितता, भारताचे कोणत्याही परकीय देशाशी असलेले मैत्रीचे संबंध यांच्या दृष्टीने हिताचे किंवा सर्वसाधारण जनतेच्या हिताचे होणार नाही असे पासपोर्ट प्राधिकरणाचे मत असेल तर गोष्ट अलाहिदा.

(६) पासपोर्ट प्राधिकरण हे ज्या प्राधिकरणाच्या अधीन असेल त्या प्राधिकरणास, पासपोर्ट प्राधिकरण ज्या कारणावरून पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र अडकवून ठेवू शकते किंवा रद्द करू शकते अशा कोणत्याही कारणास्तव असा पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र लेखी आदेशाद्वारे अडकवून ठेवता येईल किंवा अडकवून ठेवण्याची तजवीज करता येईल किंवा रद्द करता येईल आणि अशा प्राधिकरणाद्वारे पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र अडकवून ठेवण्याच्या बाबतीत किंवा रद्द करण्याच्या बाबतीत या कलमाचे पूर्वगामी उपबंध शक्य असेल तेथवर लागू होतील.

(७) पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या धारकाला या अधिनियमान्वये किंवा त्याखाली केलेल्या नियमान्वये कोणत्याही अपराधाबद्दल दोषी ठरवणारे न्यायालय पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र रद्दही करू शकेल : परंतु, अपिलान्वी किंवा अन्यथा दोषसिद्धी रद्द ठरवण्यात आली तर, असा पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र रद्द करणे हे शून्य ठरेल.

(८) पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र रद्द करण्यासंबंधीचा पोटकलम (७) खालील आदेश, अपील न्यायालयालाही किंवा आपल्या पुनरीक्षणाच्या शक्तीचा वापर करत असताना उच्च न्यायालयालाही करता येईल.

(९) या कलमान्वये पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र रद्द करण्यात आले असता, तो पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र आधीपासूनच अडकवून ठेवण्यात आले नसेल तर, त्याच्या धारकाला ज्या प्राधिकरणाने ते रद्द केले असेल त्या प्राधिकरणाकडे किंवा रद्द करण्यासंबंधीच्या आदेशात या बाबतीत जे प्राधिकरण विनिर्दिष्ट करण्यात आले असेल अशा दुसऱ्या एखाद्या प्राधिकरणाकडे ते विनाविलंब परत करावे लागेल.

११. (१) एखादी व्यक्ती कलम ५ च्या पोटकलम (२) मधील खंड (ख) किंवा खंड (ग) अपिले. अन्वये अथवा कलम ७ च्या परंतुकामधील खंड (ख) अन्वये अथवा कलम १० च्या पोटकलम (१) किंवा पोटकलम (३) अन्वये पासपोर्ट प्राधिकरणाने दिलेल्या आदेशामुळे किंवा पासपोर्ट प्राधिकरण ज्याच्या अधीन असेल अशा प्राधिकरणाने कलम १० च्या पोटकलम (६) अन्वये दिलेल्या आदेशामुळे नाराज झाली असेल तर, ती व्यक्ती अशा आदेशाविरुद्ध, विहित करण्यात येईल अशा प्राधिकरणाकडे (यात यापुढे 'अपील प्राधिकरण' म्हणून त्याचा निर्देश करण्यात आला आहे) आणि अशा विहित कालावधीमध्ये अपील करू शकेल :

परंतु, केंद्र शासनाने काढलेल्या कोणत्याही आदेशाविरुद्ध अपील करता येणार नाही.

(२) विहित केलेला कालावधी संपल्यानंतर कोणतेही अपील दाखल केल्यास ते दाखल करून घेतले जाणार नाही :

परंतु, विहित कालावधीत अपील दाखल न करण्याला आपणास पुरेसे कारण होते याबद्दल अपीलकर्त्याने अपील प्राधिकरणाची खात्री पटवून दिली तर, विहित कालावधी संपल्यानंतरही अपील दाखल करून घेता येईल.

(३) अपिलासाठी विहित केलेल्या कालावधीची संगणना, मुदत अधिनियम, १९६३, यात १९६३ मुदतीची संगणना करण्याबाबत असलेल्या उपबंधानुसार करण्यात येईल. चा ३६.

(४) या कलमाखालील प्रत्येक अपील लेखी विनंतीअर्जाद्वारे करावे लागेल आणि ज्या आदेशाविरुद्ध अपील करण्यात आले आहे त्या आदेशाची कारणे दर्शविणाऱ्या निवेदनाची एखादी प्रत जर अपीलकर्त्याला देण्यात आली असेल तर, त्या कारणांच्या निवेदनाची प्रत आणि [संबंधित अभिलेख मागवण्यासाठी आणि त्याच्याशी संबंधित सेवांसाठी करण्यात येईल तो खर्च भागवण्याकरिता विहित करण्या येईल अशी फी,] अशा विनंती अर्जासोबत पाठवावी लागेल.

(५) अपील निकालात काढताना, अपील प्राधिकरण, विहित केली असेल अशी कार्यपद्धती अनुसरील :

परंतु, अपीलकर्त्याला आपली वाजू मांडण्याची वाजवी संधी देण्यात आल्याखेरीज कोणतेही अपील निकालात काढण्यात येणार नाही.

(६) ज्या आदेशाविरुद्ध अपील केले असेल तो आदेश कायम करणारा, त्यात फेरफार करणारा किंवा तो फिरवणारा अपील प्राधिकरणाचा प्रत्येक आदेश अंतिम असेल.

१२. (१) जो कोणी—

अपराध व शिक्षा.

(क) कलम ३ च्या उपबंधाचे उल्लंघन करील ; किंवा

(ख) या अधिनियमानुसार पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र मिळवण्याच्या हेतूने, जाणूनबुजून कोणतीही चुकीची माहिती देईल किंवा कोणतीही महत्त्वपूर्ण माहिती दडपून ठेवील अथवा पासपोर्टात किंवा प्रवासपत्रात केलेल्या नोंदींमध्ये कायदेशीर प्राधिकाराशिवाय फेरबदल करील किंवा फेरबदल करण्याचा प्रयत्न करील किंवा फेरबदल करवील ; किंवा

(ग) विहित प्राधिकरणाने तपासणीसाठी मागवलेला आपला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र (मग ते या अधिनियमाखाली दिलेले असो किंवा नसो) सादर करण्यात कसूर करील ; किंवा

(घ) दुसऱ्या व्यक्तीला दिलेल्या पासपोर्टाचा किंवा प्रवासपत्राचा जाणूनबुजून वापर करील ; किंवा

(ङ) त्याला स्वतःला दिलेला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र दुसऱ्या व्यक्तीला जाणूनबुजून वापर देईल,—

[तो दोन वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासास किंवा पाच हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडास] किंवा या दोन्ही शिक्षांसाठी पात्र ठरेल.

१[(१क) भारताच्या नागरिक नसेल असा जो कोणी,—

(क) त्याच्या राष्ट्रीयत्वाविषयीची माहिती दडपून ठेवून पासपोर्टसाठी अर्ज करील किंवा पासपोर्ट मिळवील, किंवा

(ख) बनावट पासपोर्ट किंवा कोणतेही प्रवासपत्र धारण करील,

तो, एक वर्षांपेक्षा कमी नसेल परंतु, पाच वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासास आणि दहा हजारपेक्षा कमी नसेल परंतु, पन्नास हजारपेक्षा असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडास पात्र असेल.]

१. १९९३ चा अधिनियम ३५, कलम ५ द्वारे मूळ मजकुराऐवजी दाखल करण्यात आले.

२. बरील अधिनियमाच्या कलम ६(क) द्वारे मूळ मजकुराऐवजी दाखल करण्यात आले.

३. बरील अधिनियमाच्या कलम ६(ख) द्वारे समाविष्ट करण्यात आले.

(२) जर कोणी पोटकलम (१) ^१[किंवा पोटकलम (१क)] खाली शिक्षापात्र असलेल्या कोणत्याही अपराधाला अपप्रेरणा दिली आणि ज्याला अपप्रेरणा दिली तो अपराध अपप्रेरणेच्या परिणामी घडला असेल तर, त्या पोटकलमामध्ये त्या अपराधासाठी उपबंधित केलेल्या शिक्षेला तो पात्र ठरेल.

(३) जर कोणी पासपोर्टाच्या किंवा प्रवासपत्राच्या कोणत्याही शर्तीचे किंवा या अधिनियमाच्या कोणत्याही उपबंधाचे किंवा त्याखाली केलेल्या कोणत्याही नियमाचे उल्लंघन केले व त्यासाठी या अधिनियमामध्ये अन्यत्र कोणत्याही शिक्षेचा उपबंध करण्यात आलेला नसेल तर, तो तीन महिन्यांपर्यंत असू शकेल एवढ्या मुदतीच्या कारावासास किंवा पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडास किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र ठरेल.

(४) जो कोणी एकदा या अधिनियमाखालील अपराधाबद्दल दोषी ठरवण्यात आला असता पुन्हा या अधिनियमाखालील अपराधाबद्दल दोषी ठरवण्यात आला असेल, तो नंतरच्या अपराधासाठी उपबंधित असलेल्या शिक्षेच्या दुप्पट शिक्षेस पात्र ठरेल.

अटक करण्याची शक्ती. १३. (१) केंद्र शासनाने या बाबतीत सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे ज्याला शक्ती प्रदान केलेल्या असतील असा कोणताही सीमाशुल्क अधिकारी आणि फौजदाराच्या दजपिक्का कमी दर्जा नसलेला कोणताही पोलीस अधिकारी ^१[किंवा उत्प्रवासन अधिकारी] ज्या व्यक्तीविरुद्ध, तिने कलम १२ अन्वये शिक्षापात्र असलेला कोणताही अपराध केल्याचा वाजवी संशय असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीला वॉरंटा-शिवाय अटक करू शकेल आणि तो शक्य होईल तितक्या लवकर त्या व्यक्तीला अशा अटकेची कारणे विदित करील.

(२) या कलमान्वये अटक करणारा प्रत्येक अधिकारी, अटक करण्यात आलेल्या व्यक्तीला; अनावश्यक विलंब न करता, त्या प्रकरणाच्या बाबतीत अधिकारिता असणाऱ्या दंडाधिकाऱ्यापुढे, किंवा सर्वात जवळच्या पोलीस ठाण्याच्या प्रभारी अधिकाऱ्यापुढे घेऊन जाईल, किंवा पाठवील आणि अशा कोणत्याही अटकेच्या बाबतीत ^१[फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३, कलम ५७] याचे उपबंध शक्य असेल तेथवर लागू होतील. १९७४ चा २.

झडती घेण्याची आणि अभिग्रहण केलेल्या असतील असा कोणताही सीमाशुल्क अधिकारी आणि फौजदाराच्या दजपिक्का कमी दर्जाचा नसलेला करण्याची शक्ती. कोणताही पोलीस अधिकारी ^१[किंवा उत्प्रवासन अधिकारी] जर एखाद्या व्यक्तीने कलम १२ अन्वये शिक्षापात्र ठरणारा कोणताही अपराध केला असल्याचा वाजवी संशय तिच्याविरुद्ध असेल तर, कोणताही जागेची झडती घेऊ शकेल आणि अशा कोणत्याही व्यक्तीकडून तिचा कोणताही पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र सक्तीने ताब्यात घेऊ शकेल.

(२) ^१[फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३,] यात झडती व अभिग्रहण यासंबंधी असलेले उपबंध या १९७४ कलमाखालील झडती व अभिग्रहण यांना शक्य तेथवर लागू होतील. चा २.

केंद्र शासनाची पूर्वमंजूरी आवश्यक. १५. या अधिनियमाखालील कोणत्याही अपराधाच्या संबंधात कोणत्याही व्यक्तीविरुद्ध, केंद्र शासनाच्या किंवा त्या शासनाने लेखी आदेशाद्वारे या बाबतीत ज्याला प्राधिकृत केले असेल अशा अधिकाऱ्याच्या किंवा प्राधिकरणाच्या पूर्वमंजूरीशिवाय खटला दाखल करता येणार नाही.

सद्भावपूर्वक केलेल्या सद्भावपूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे योजलेल्या कोणत्याही गोष्टीबद्दल कारवाईला संरक्षण. १६. या अधिनियमाखाली सद्भावपूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे योजलेल्या कोणत्याही गोष्टीबद्दल कारवाईला संरक्षण. शासन किंवा कोणताही अधिकारी किंवा प्राधिकरण यांच्याविरुद्ध कोणताही दावा, खटला किंवा इतर वैध कार्यवाही होऊ शकणार नाही.

पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे ही राहिल. १७. या अधिनियमान्वये दिलेले पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र ही सदैव केंद्र शासनाची मालमत्ता केन्द्र शासनाची मालमत्ता असणे.

* * * * *

१. वरील अधिनियमाच्या कलम ६(ग) द्वारे समाविष्ट करण्यात आले.
२. वरील अधिनियमाच्या कलम ७ द्वारे समाविष्ट करण्यात आले.
३. १९७८ चा अधिनियम ३१, कलम ३ द्वारे "फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १८९८ (१८९८ चा ५) कलम ६१" या ऐवजी घातले.
४. वरील अधिनियमाच्या कलम ४ द्वारे "फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १८९८ (१८९८ चा ५)" या ऐवजी घातले.
५. १९९३ चा अधिनियम ३५, कलम ८ द्वारे वगळण्यात आले.

१९. एखादा परकीय देश हा—

(क) भारतावर आक्रमण करणारा असा देश आहे ; किंवा

(ख) भारतावर आक्रमण करणाऱ्या देशाला साहाय्य करणारा असा देश आहे ; किंवा

(ग) जेथे सशस्त्र रणसंग्राम चालू आहे असा देश आहे ; किंवा

(घ) ज्या देशाच्या प्रवासामुळे भारत सरकारचे परराष्ट्र व्यवहार चालवण्याच्या कामी गंभीर विधिबाह्य असणे.

हानी पोहोचेल अशी परिस्थिती असल्याकारणाने त्या देशामध्ये प्रवास करण्यावर निर्बंध घातले पाहिजेत असा देश आहे,—

अशी अधिसूचना केंद्र शासनाने काढली तर, अशा देशामधून प्रवास करण्यासाठी किंवा अशा देशाला भेट देण्यासाठी दिलेला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र अशा प्रवासाच्या किंवा भेटीच्या प्रयोजनार्थ विधिबाह्य राहणार नाही; मात्र एखाद्या बाबतीत विहित प्राधिकरणाने विहित नमुन्यामध्ये त्यावर खास पृष्ठांकन करून दिले असेल तर गोष्ट अलाहिदा.

२०. पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देण्याशी संबंधित असलेल्या पूर्वगामी उपबंधामध्ये काहीही अंतर्भूत भारताचे नागरिक असले तरी, केंद्र शासन भारताचा नागरिक नसलेल्या व्यक्तीला, पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देणे हे लोक-नसलेल्या व्यक्तींना हिताचे आहे असे त्या शासनाचे मत असेल तर, त्याप्रमाणे तिला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देऊ शकेल किंवा पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे देणे.

२१. केंद्र शासन शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे असा निदेश देऊ शकेल की, कलम ६ प्रत्यायोजित पोटकलम (१), खंड (घ) खालील शक्ती किंवा त्या कलमाचे पोटकलम (२), खंड (झ) खालील करण्याची शक्ती शक्ती किंवा कलम २४ खालील शक्ती खेरीजकरून, या अधिनियमान्वये त्याला जी कोणतीही शक्ती वापरता येते त्या शक्तीचा वापर किंवा तदन्वये त्याला जे कार्य करता येते ते कार्य, अधिसूचनेत ते विनिर्दिष्ट करील अशा बाबींच्या संबंधात आणि अशा कोणत्याही शक्ती असल्यास त्या शक्तीच्या अधीनतेने अधिसूचनेत विनिर्दिष्ट करण्यात येईल त्याप्रमाणे,—

(क) केंद्र शासनाला दुय्यम असलेल्या अशा अधिकाऱ्याला किंवा प्राधिकरणाला ; किंवा

(ख) कोणत्याही राज्य शासनाला किंवा अशा शासनाला दुय्यम असेल अशा कोणत्याही अधिकाऱ्याला किंवा प्राधिकरणाला ; किंवा

(ग) जेथे भारताची वकिलात नाही अशा कोणत्याही परकीय देशात, तशा विदेशी वाणिज्यदौतिक अधिकाऱ्याला,—
—करता येईल.

२२. जर लोकहिताच्या दृष्टीने तसे करणे आवश्यक किंवा समयोचित आहे असे केंद्र शासनाने सूट देण्याची शक्ती मत असेल तर, ते शासन शासकीय राजपत्रावधील अधिसूचनेद्वारे आणि अधिसूचनेत ते विनिर्दिष्ट करील अशा कोणत्याही शक्ती असल्यास, त्यांच्या अधीनतेने,—

(क) कोणत्याही व्यक्तीला किंवा व्यक्तीवर्गाला या अधिनियमाचे सर्व किंवा त्यापैकी कोणताही उपबंध किंवा त्याखाली केलेले नियम यांच्या प्रवर्तनापासून सूट देऊ शकेल; आणि

(ख) अशी कोणतीही अधिसूचना कितीही वेळा रद्द करू शकेल आणि तशाच प्रकारच्या अधिसूचनेद्वारे अशा व्यक्तीला किंवा अशा व्यक्तीवर्गाला असे उपबंध पुन्हा लागू करू शकेल.

१९२० २३. या अधिनियमाचे उपबंध हे, पासपोर्ट (भारतात प्रवेश) अधिनियम, १९२०, [उत्प्रवासन हा अधिनियम काही चा ३४. अधिनियम, १९८३] विदेशी व्यक्तींची नोंदणी अधिनियम, १९३९, विदेशी व्यक्तीबाबत अधिनियम, विवक्षित अधिनियम-१९८३ १९४६, **** शतूशी व्यापार (आणीबाणीचे उपबंध घालू ठेवणे) अधिनियम, १९४७, [विदेशी व्यक्ती-मितीच्या व्यतिरिक्त चा ३१. विषयक विधि (लागू करणे आणि विशोधन) अधिनियम, १९६२, (विदेशी विनियम चलन विनियमन असणे.]] १९३९ अधिनियम, १९७३] आणि विदेशी व्यक्ती व विदेशी विनियम चलन यांच्याशी संबंधित असलेल्या इतर चा १६. अधिनियमिती यांच्या उपबंधांच्या व्यतिरिक्त असतील, त्यास न्यूनकारी असणार नाही.

१९४६

चा ३१.

१९४७

चा १६.

१. १९९३ चा अधिनियम ३५, कलम ९ द्वारे मूळ मजकुराऐवजी समाविष्ट करण्यात आले.

२. १९७८ चा अधिनियम, ३१, कलम ५ द्वारे "विदेशी विनियम चलन अधिनियम, १९४७ (१९४७ चा ७)" हा मजकूर गाळला.

३. बरील अधिनियमाच्या कलम ५ द्वारे "विदेशी व्यक्तीबाबत कायदा (प्रयुक्ती व विशोधन) अधिनियम, १९६२ (१९६२ चा ४२)" याऐवजी घातला.

नियम करण्याची शक्ती अधिसूचनेद्वारे नियम करू शकेल. २४. (१) या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्याकरिता, केंद्र शासन, शासकीय राजपत्रातील १९६२ चा ४२. १९७३ चा ४६.

(२) विशेषतः आणि पूर्वगामी शक्तीच्या व्यापकतेला बाध न येता, अशा नियमांद्वारे पुढील सर्व किंवा त्यांपैकी कोणत्याही बाबींसाठी उपबंध करता येतील, त्या अशा :—

(क) पासपोर्ट प्राधिकरणाची नियुक्ती, अधिकारिता, नियंत्रण आणि कार्ये ;
(ख) कलम ४, पोटकलम (१) आणि पोटकलम (२) मध्ये अनुक्रमे निर्दिष्ट केलेले पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे ज्यांना देता येतील अशा व्यक्तींचे वर्ग ;

(ग) पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र मंजूर करण्यासाठी किंवा त्यांचे नूतनीकरण करण्यासाठी अथवा पासपोर्टवर किंवा प्रवासपत्रावर पृष्ठांकन करून मिळण्यासाठी करावयाच्या अर्जाचा नमुना व तपशील आणि नूतनीकरणासाठी अर्ज करावयाचा असेल त्या बाबतीत, किती मुदतीच्या आत तो करावा लागेल ती मुदत ;

(घ) पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे किती कालावधीपर्यंत अंमलात असण्याचे चालू राहतील तो कालावधी ;

(ङ) ज्या नमुन्यामध्ये आणि ज्या शर्तीच्या अधीनतेने विविध पासपोर्ट आणि प्रवासपत्रे देता येतील, त्यांचे नूतनीकरण करता येईल किंवा त्यामध्ये फेरफार करता येतील ते नमुने व त्या शर्ती ;
[(डड) कलम ५ चे पोटकलम (१) याच्या स्पष्टीकरणाच्या प्रयोजनार्थे परकीय देशाचा विनिर्देश करणे ;]

[कलम ५ च्या पोटकलम (१) खाली पासपोर्ट देण्यासाठी किंवा कलम ५ च्या पोटकलम (१क) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या परकीय देशाला भेट देण्यासाठी असलेला पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देण्यासाठी] अथवा पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र यावरील कोणत्याही पृष्ठांकनामध्ये फेरफार करण्यासाठी किंवा नवीन पृष्ठांकन करून मिळण्यासाठी केलेल्या कोणत्याही अर्जाच्या संबंधात द्यावयाची फी आणि या अधिनियमाखाली करावयाच्या कोणत्याही अपिलांच्या संबंधात द्यावयाची फी ;

(छ) कलम ११, पोटकलम (१) अन्वये अशील प्राधिकरणाची नियुक्ती, अशा प्राधिकरणाची अधिकारिता आणि त्यांनी अनुसरवयाची कार्यपद्धती ;

(ज) पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र यांच्या संबंधात ज्या सेवा देता येतील त्या सेवा (पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र हरवले, खराब झाले किंवा नष्ट झाले तर त्याच्याऐवजी दुसरा पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्र देणे यांसारख्या सेवामुद्धा) व त्यांबद्दलची फी ;

(झ) विहित करावयाची किंवा करता येईल अशी किंवा ज्या बाबतीत या अधिनियमामध्ये उपबंध केलेले नसतील किंवा अपुरे उपबंध केलेले असतील आणि केंद्र शासनाच्या मते या अधिनियमाची योग्य रीतीने अंमलबजावणी होण्यासाठी उपबंध करणे आवश्यक असेल अशी इतर कोणतीही बाब.

(३) या अधिनियमान्वये केलेला प्रत्येक नियम, तो करण्यात आल्यानंतर शक्य होईल तितक्या लवकर, संसदेच्या प्रत्येक सभागृहासमोर, ते एका सत्राने [अथवा दोन किंवा अधिक क्रमवर्ती सत्रे मिळून बनलेल्या अशा एकूण तीस दिवसांच्या कालावधीकरिता सत्रांसीन असताना ठेवला जाईल, आणि पूर्वोक्त सत्राच्या किंवा क्रमवर्ती सत्रांच्या लगतनंतरचे सत्र संपण्यापूर्वी जर,] त्या नियमात कोणतेही बदल करण्याबाबत दोन्ही सभागृहांचे मतक्य झाले अथवा तो नियम करण्यात येऊ नये याबाबत दोन्ही सभागृहांचे मतक्य झाले तर, त्यानंतर तो नियम अशा बदललेल्या रूपातच परिणामकारक होईल किंवा, प्रकरणपरत्वे, मुळीच परिणामक होणार नाही ; तथापि, अशा कोणत्याही बदलामुळे किंवा शुध्दीकरणांमुळे, तत्पूर्वी त्या नियमाखाली करण्यात आलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या विधिग्राह्यतेला बाध येणार नाही.

१९२० चा अधिनियम २५. " भारतीय पासपोर्ट अधिनियम, १९२० मधील कलम १, पोटकलम (१) मध्ये भारतीय नियम ३४ याच्या पासपोर्ट अधिनियम, १९२० " या मजकुराऐवजी " पासपोर्ट (भारतात प्रवेश) अधिनियम, १९२० " हा संक्षिप्त नावामध्ये मजकूर घालण्यात येईल.
बदल.

निरसन व व्यावृत्ती २७. (१) पासपोर्ट अध्यादेश, १९६७, हा याद्वारे निरसित करण्यात येत आहे. १९६७ चा ४.
(२) असे निरसन केले असले तरीही, जी गोष्ट किंवा कारवाई उक्त अध्यादेशान्वये केलेली आहे अथवा तदन्वये केली असल्याचे दिसते अशी कोणतीही गोष्ट किंवा कारवाई ही, जणू काही दिनांक ५ मे १९६७ या दिवशी या अधिनियमाचा प्रारंभ झालेला आहे असे समजून या अधिनियमाखाली करण्यात आली असल्याचे मानण्यात येईल.

१. १९७८ चा अधिनियम ३१, कलम ६ द्वारे घातले.

२. १९९३ चा अधिनियम ३५, कलम १० द्वारे " पासपोर्ट किंवा प्रवासपत्रे देण्यासाठी किंवा त्याच्या नूतनीकरणासाठी " याऐवजी घातले.

३. १९७८ चा अधिनियम ३१, कलम ६ द्वारे मूळ मजकुराऐवजी घातले.

४. १९९३ चा अधिनियम ३५, कलम ८ द्वारे वगळण्यात आले.

शासकिय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई